Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 18. julija 2013 *

„Pritožba — Omejevalni sporazumi — Trg butadienskega kavčuka in emulzijskega stiren-butadienskega kavčuka — Določanje ciljnih cen, razdelitev strank na podlagi sporazumov o nenapadanju in izmenjava poslovnih podatkov — Odgovornost za kršitveno ravnanje — Diskrecijska pravica Komisije — Množitelj z odvračalnim učinkom — Enako obravnavanje“

V zadevi C-499/11 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 26. septembra 2011,

The Dow Chemical Company s sedežem v Midlandu (Združene države),

Dow Deutschland Inc. s sedežem v Schwalbachu (Nemčija),

Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH s sedežem v Schwalbachu,

Dow Europe GmbH s sedežem v Horgenu (Švica),

ki jih zastopajo D. Schroeder, T. Kuhn in T. Graf, odvetniki,

tožeče stranke,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopata M. Kellerbauer in V. Bottka, agenta, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, M. Berger (poročevalka), sodnica, A. Borg-Barthet, E. Levits in J. J. Kasel, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 16. januarja 2013,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: angleščina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Družbe Dow Chemical Company (v nadaljevanju: Dow Chemical), Dow Deutschland Inc. (v nadaljevanju: Dow Deutschland), Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH (v nadaljevanju: Dow Deutschland Anlagengesellschaft) in Dow Europe GmbH (v nadaljevanju: Dow Europe, vse navedene družbe skupaj: Dow) s pritožbo predlagajo razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. julija 2011 v zadevi Dow Chemical in drugi proti Komisiji (T-42/07, Recueil str. II-4531, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče delno zavrnilo njihovo tožbo za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2006) 5700 final z dne 29. novembra 2006 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/F/38.638 – butadienski kavčuk in emulzijski stiren-butadienski kavčuk, v nadaljevanju: sporna odločba), za razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, ki se nanaša na družbo Dow Chemical in za znižanje zneska globe, ki je bila naložena družbi Dow.

Dejansko stanje in sporna odločba

2 Družba Bayer AG (v nadaljevanju: Bayer) je 20. decembra 2002 navezala stik s službami Evropske komisije in izrazila željo po sodelovanju na podlagi Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 2002, C 45, str. 3, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi) glede butadienskega kavčuka (v nadaljevanju: BK) in emulzijskega stiren-butadienskega kavčuka (v nadaljevanju: SBK), vrst sintetičnega kavčuka, ki se uporabljata zlasti pri proizvodnji pnevmatik.

3 Družbi Dow Deutschland in Dow Deutschland Anlagengesellschaft sta se 16. oktobra 2003 srečali s službami Komisije in izrazili željo po sodelovanju na podlagi obvestila o ugodni obravnavi. Družba Dow Deutschland je bila 4. marca 2005 obveščena o namenu Komisije, da ji prizna znižanje globe za od 30 % do 50 %.

4 Komisija je 7. junija 2005 začela postopek na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3, v nadaljevanju: Sporazum EGP) v zvezi s trgom BK in SBK. Prvo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (v nadaljevanju: prvo obvestilo) je naslovila med drugim na družbo Dow.

5 Komisija je 6. aprila 2006 sprejela drugo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (v nadaljevanju: drugo obvestilo).

6 Upravni postopek je bil 29. novembra 2006 končan s sprejetjem sporne odločbe. V skladu s členom 1 te odločbe so družba Dow in druga podjetja, na katera je bila ta naslovljena, in sicer Bayer, Versalis SpA, prej Polimeri Europa SpA, in Eni SpA (v nadaljevanju: skupaj: Eni), Shell Petroleum NV, Shell Nederland BV in Shell Nederland Chemie BV (v nadaljevanju: skupaj: Shell), Unipetrol a.s., Kaučuk a.s. (v nadaljevanju: Kaučuk) in Trade-Stomil sp. z o.o. (v nadaljevanju: Stomil) kršila člen 81 ES in člen 53 Sporazuma EGP s tem, da so sodelovala pri enotnem in trajajočem sporazumu, v okviru katerega so se dogovarjala o določitvi ciljnih cen, o razdelitvi kupcev na podlagi sporazumov o nenapadanju in o izmenjavi občutljivih podatkov glede cen, konkurentov in kupcev v sektorjih BK in SBK.

7 Upoštevno obdobje kršitve je za družbo Dow Chemical trajalo od 1. julija 1996 do 28. novembra 2002, za družbo Dow Deutschland od 1. julija 1996 do 27. novembra 2001, za družbo Dow Deutschland Anlagengesellschaft od 22. februarja 2001 do 28. februarja 2002 in za družbo Dow Europe od 26. novembra 2001 do 28. novembra 2002.

8 V skladu s točkami od 16 do 21 obrazložitve sporne odločbe je družbe Dow Deutschland, Dow Deutschland Anlagengesellschaft in Dow Europe v obdobju, v katerem je bila družba Dow udeležena pri zadevni kršitvi, v celoti neposredno ali posredno nadzirala družba Dow Chemical.

9 Globa, naložena s sporno odločbo, je bila določena na podlagi obvestila Komisije, naslovljenega „Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člena 65(5) [PJ]“ (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice).

10 Komisija je tako storjeno kršitev najprej opredelila kot „zelo resno“ in izhodiščni znesek za izračun globe določila tako, da je ugotovila razliko med prodajo BK in SBK vsakega od zadevnih podjetij v letu 2001. Družbi Dow se je v skladu s točko 469 obrazložitve sporne odločbe prodaja BK in SBK leta 2001 povečala na 126.936 milijonov EUR. Ob upoštevanju tega zneska je bila družba Dow glede prodaje BK in SBK uvrščena v drugo kategorijo podjetij, vpletenih v navedeno kršitev. Na podlagi tega je Komisija osnovni znesek globe, naložene družbi Dow, določila na 41 milijonov EUR.

11 Komisija je nato uporabila množitelje z odvračalnim učinkom, razporejene glede na svetovni promet, ki so ga zadevna podjetja ustvarila leta 2005. Ker je menila, da za družbi Stomil, katere promet je znašal 38 milijonov EUR, in Kaučuk, katere promet je znašal 2,718 milijarde EUR, ni treba uporabiti nobenega množitelja, je Komisija za družbo Bayer AG uporabila množitelj 1,5, za družbo Dow 1,75, za družbo Eni 2 in za družbo Shell 3, pri čemer je promet teh družb v tem vrstnem redu znašal 27.383 milijard EUR, 37.221 milijard EUR, 73.738 milijard EUR in 246.549 milijard EUR.

12 Poleg tega je bil izhodiščni znesek za izračun globe za družbo Dow Chemical povečan za 50 % predvsem zaradi sodelovanja te družbe pri zadevni kršitvi v obdobju šestih let in štirih mesecev. Glede družbe Dow Deutschland je to povečanje znašalo 40 %. Družbama Dow Deutschland Anlagengesellschaft in Dow Europe je bilo naloženo povečanje za 10 %, kar je ustrezalo trajanju njune udeležbe v omejevalnem sporazumu.

13 Nazadnje, ker je Komisija menila, da je bila družba Dow drugo podjetje, ki je v skladu z obvestilom o ugodni obravnavi naslovilo Komisijo, in prvo podjetje, ki je izpolnilo pogoje, navedene v točki 21 tega obvestila, ji je priznala 40-odstotno znižanje globe, ki bi ji bila naložena, če družba Dow ne bi sodelovala pri preiskavi.

14 Zato je Komisija v členu 2(b) sporne odločbe družbi Dow Chemical naložila globo 64.575 milijonov EUR, pri čemer je za 60,27 milijona EUR solidarno odgovorna skupaj z družbo Dow Deutschland, za 47.355 milijonov EUR pa skupaj z družbama Dow Deutschland Anlagengesellschaft in Dow Europe.

Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

15 Družba Dow je 16. februarja 2007 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča zoper sporno odločbo vložila tožbo za razglasitev ničnosti te odločbe glede družbe Dow Chemical v delu, v katerem je naslovljena nanjo; glede družbe Dow Deutschland za razglasitev ničnosti člena 1 navedene odločbe v delu, v katerem je ugotovljeno, da je družba Dow Deutschland kršila člena 81 ES in 53 EGP od 1. julija 1996, in za vse tožeče stranke – podredno za družbo Dow Chemical – za bistveno znižanje zneska globe, ki jim je bila naložena.

16 Poleg tega so vse tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagale, na eni strani, naj Komisiji naloži, da prevzame vse njihove stroške in izdatke, ki se nanašajo na to zadevo, ter stroške, ki so jim nastali v zvezi s pridobitvijo bančnega jamstva, s katerim je do sprejetja odločbe Splošnega sodišča glede te tožbe krit znesek globe, ki jim je bila naložena s sporno odločbo, in na drugi strani, naj sprejme druge ukrepe, za katere meni, da so potrebni.

17 Kot prvi tožbeni razlog v utemeljitev tožbe je družba Dow navedla nezakoniti pripis kršitve družbi Dow Chemical. Drugi tožbeni razlog se je nanašal na nepravilno določitev trajanja sodelovanja družbe Dow Deutschland pri kršitvi. Tretji tožbeni razlog, razdeljen na devet delov, se je nanašal na nepravilno določitev zneska glob, naloženih družbi Dow.

18 Splošno sodišče je prvi tožbeni razlog v celoti zavrnilo kot neutemeljen. V zvezi s tem je v točkah 74 in 75 izpodbijane sodbe med drugim razsodilo, da je družba Dow Chemical „krovna družba skupine“ in „da se ne izpodbija, da je celoten kapital družb, ki so bile neposredno udeležene pri kršitvi, pod njenim – čeprav posrednim – nadzorom.“ Poleg tega je menilo, da je „pripis odgovornosti za kršitev matični družbi možnost, ki je prepuščena presoji Komisije“ in „da zgolj to, da je Komisija v okviru prejšnjih odločitev menila, da okoliščine zadeve niso upravičevale pripisa odgovornosti za ravnanje hčerinske družbe matični družbi, ne pomeni, da mora enako presoditi tudi v okviru poznejših odločitev“.

19 Splošno sodišče je v točki 76 izpodbijane sodbe menilo, da „zakonitosti sporne odločbe ni mogoče izpodbiti s tem, da bi družbi Dow Chemical kot naslovnici [sporne] odločbe neupravičeno nastala škoda“. Nazadnje, glede zatrjevanega neobstoja obrazložitve je Splošno sodišče v točki 77 izpodbijane sodbe opozorilo, da je „zahtevo po obrazložitvi treba presojati glede na okoliščine zadeve“ in da „se ne zahteva, da so v obrazložitvi navedene vse upoštevne dejanske ali pravne okoliščine, ker je treba vprašanje, ali obrazložitev akta ustreza zahtevam člena [296 PDEU], presojati ne le glede na besedilo akta, ampak tudi glede na okoliščine, v katerih je bil sprejet“. Komisija pa naj bi „v točkah od 333 do 338 in od 340 do 364 obrazložitve [sporne] odločbe jasno opredelila elemente presoje, na podlagi katerih je ugotovila odgovornost družbe Dow Chemical v obravnavanem primeru“ (glej točko 79 izpodbijane sodbe).

20 V zvezi z drugim tožbenim razlogom je Splošno sodišče menilo, da Komisija glede družbe Dow Deutschland ni pravno zadostno dokazala obstoja dejstev, ki pomenijo kršitev, za obdobje med 1. julijem in 2. septembrom 1996.

21 Pri tretjem tožbenem razlogu je Splošno sodišče v točkah 123 in 124 izpodbijane sodbe najprej opozorilo, da „je treba posamičen prispevek vsakega podjetja – izražen v dejanski gospodarski zmožnosti – k uspehu kartela razlikovati od konkretnega učinka kršitve, na katerega se nanaša točka 1 A, prvi odstavek, Smernic“ in da „lahko Komisija, tudi če ni podan konkreten in izmerljiv vpliv kršitve, v skladu s točko 1 A, tretji, četrti in šesti odstavek, Smernic – in po tem, ko kršitev opredeli kot manjšo, resno ali zelo resno – odloči, da bo zadevna podjetja različno obravnavala“.

22 Splošno sodišče je nato v točkah 126 in 127 menilo, da „Dow […] ne zanika, da je bil namen omejevalnega sporazuma storitev kršitve, kakor je bilo ugotovljeno v [sporni] odločbi“ in da „Komisija […] z ugotovitvijo, da so bile zadevne prakse po sami naravi zelo resne kršitve, ne da bi pri tem upoštevala konkreten vpliv kršitve na trg, ni storila napake“. Poleg tega naj bi Komisija „v točki 462 obrazložitve [sporne] odločbe jasno navedla, da pri določitvi zneska glob ne bo upoštevala konkretnega vpliva kršitve na trg“.

23 V zvezi z zatrjevano kršitvijo pravice družbe Dow do izjave je Splošno sodišče v točki 128 izpodbijane sodbe razsodilo, da „če [Komisija] v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah navede, da bo preučila, ali je treba zadevnim podjetjem naložiti globe, ter poda glavne pravne in dejanske elemente, zaradi katerih je lahko naložena globa […], izpolnjuje svojo obveznost spoštovanja pravice omenjenih podjetij do izjave“. V obravnavani zadevi naj Komisija „pri opredelitvi teže kršitve n[e bi] upoštevala vpliva omejevalnega sporazuma na trg (točka 462 obrazložitve [sporne] odločbe)“. Po mnenju Splošnega sodišča „v teh okoliščinah pravica do izjave družbe Dow ni mogla biti kršena“.

24 V zvezi z nezakonito uporabo množitelja z odvračalnim učinkom, na katero se je družba Dow sklicevala v okviru sedmega dela tretjega tožbenega razloga, je Splošno sodišče v točki 146 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „temelji na argumentih, ki so bili predstavljeni v okviru prvega tožbenega razloga“ in da „ker je treba prvi tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen, je treba kot neutemeljen zavrniti tudi [ta] del tretjega tožbenega razloga družbe Dow“.

25 Poleg tega je Splošno sodišče v točkah 147 in 149 izpodbijane sodbe opozorilo, da „je treba […] upoštevati dejansko gospodarsko sposobnost storilcev kršitve, da povzročijo veliko škodo drugim udeležencem na trgu – zlasti potrošnikom – in določiti tak znesek globe, ki zagotovi, da ima globa odvračalni učinek (točka 1 A, četrti odstavek, Smernic“ in da „[se] na podlagi tega zahteva, da se globa prilagodi, da bi se upošteval zaželeni učinek na podjetje, ki mu je naložena“. Splošno sodišče je v točki 150 izpodbijane sodbe dodalo, da je v zvezi s tem „za določitev globe pomembno upoštevati skupni promet vsakega podjetja, udeleženega v omejevalnem sporazumu“.

26 Po mnenju Splošnega sodišča tudi načelo enakega obravnavanja ni moglo biti kršeno. V zvezi s tem je v točki 153 izpodbijane sodbe razsodilo, da „[d]ružba Dow […] ne izpodbija podatkov o prometu, ki jih je navedla Komisija v [sporni] odločbi“ in „[n]atančneje[…], da je bila leta 2005 večje podjetje od družbe Bayer in manjše od družbe EniChem [in sicer, v skladu z opredelitvijo tega pojma v točki 36 obrazložitve sporne odločbe, od vsake družbe v lasti družbe Eni SpA]“. „Zato je dosledno in objektivno utemeljeno, da je množitelj z odvračalnim učinkom, ki je bil uporabljen za izračun globe, ki se naloži družbi Dow, večji od množitelja, ki je bil uporabljen za izračun globe, ki se naloži družbi Bayer, in manjši od množitelja, ki je bil uporabljen za izračun globe, ki se naloži družbi EniChem.“

27 Na podlagi tega je Splošno sodišče v točki 154 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „[ker je] svetovni promet družbe Bayer leta 2005 znašal 27.383 milijard EUR, družbe Dow pa 37.221 milijard EUR (kar je 35,93 % več od svetovnega prometa družbe Bayer) […], to, da je bil množitelj, ki je bil uporabljen za globo družbe Dow, povečan za 16,66 % glede na množitelj, ki je bil uporabljen za določitev globe družbe Bayer (1,75 proti 1,5), ne more pomeniti, da je bilo kršeno načelo enakega obravnavanja“. Po mnenju Splošnega sodišča je namreč „iz [sporne] odločbe razvidno, da je bil množitelj za družbo Dow izračunan na podlagi množitelja, ki se je uporabil za družbo Bayer, ne pa na podlagi množiteljev, ki sta bila uporabljena za družbi EniChem in Shell“. Splošno sodišče je tudi poudarilo, da „ima Komisija pri določitvi zneska globe diskrecijsko pravico in da ni zavezana k uporabi točno določene matematične formule“.

28 Splošno sodišče je nazadnje v točki 155 izpodbijane sodbe menilo, da „družba Dow […] ni predložila nobenega podrobnega dokaza, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da je množitelj, ki se je uporabil zanjo, nesorazmeren glede na težo kršitve in glede na zastavljeni cilj, da se določijo tako visoke globe, da imajo odvračalen učinek“.

29 Splošno sodišče je sklenilo, da je treba drugi tožbeni razlog, ki ga je navedla družba Dow Deutschland, sprejeti in člen 1 sporne odločbe razglasiti za ničen v delu, v katerem je navedeno, da je bila ta družba pri zadevni kršitvi udeležena od 1. julija 1996, in ne od 2. septembra 1996. Vendar je Splošno sodišče menilo, da zneska naložene globe ni treba znižati. Vse ostale tožbene razloge, ki jih je navedla družba Dow, je zavrnilo. Ker so bili ti tožbeni razlogi navedeni v utemeljitev predlogov za spremembo zneska globe, jih je Splošno sodišče zavrnilo kot neutemeljene. Enako velja za predloge družbe Dow za naložitev plačila stroškov Komisiji.

Predlogi strank

30 Dow Chemical Sodišču predlaga, naj:

— razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem je zavrnjen njen predlog za razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, ki se nanaša na družbo Dow Chemical, in

— razglasi sporno odločbo za nično v delu, v katerem se nanaša na družbo Dow Chemical.

31 Vse pritožnice Sodišču predlagajo, naj:

— razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem je zavrnjen njihov predlog za bistveno znižanje globe, ki jim je bila naložena;

— bistveno zniža globo, ki jim je bila naložena;

— Komisiji naloži plačilo stroškov postopka in sprejme vse ukrepe, za katere meni, da so ustrezni.

32 Komisija Sodišču predlaga, naj:

— pritožbo zavrne in

— družbi Dow naloži plačilo stroškov postopka.

Pritožba

33 Družba Dow v utemeljitev svojih predlogov navaja štiri pritožbene razloge. Prvi pritožbeni razlog se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je izhajalo iz tega, da Komisiji diskrecijske pravice ni treba ustrezno izvajati in ker ni izvedlo celovitega sodnega nadzora nad izvajanjem diskrecijske pravice Komisije pri ugotavljanju odgovornosti družbe Dow Chemical. Drugi pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava glede različnega obravnavanja osnovnih zneskov globe. Tretji pritožbeni razlog se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je potrdilo, da lahko Komisija upošteva promet družbe Dow Chemical. Družba Dow s četrtim tožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je potrdilo, da to, da je Komisija uporabila množitelj z odvračalnim učinkom, ni diskriminatorno.

Prvi pritožbeni razlog: Splošno sodišče naj bi pri nadzoru nad izvajanjem diskrecijske pravice Komisije pri ugotavljanju odgovornosti družbe Dow Chemical napačno uporabilo pravo

Trditve strank

34 Družba Dow s prvim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče, ko je zavrnilo prvi tožbeni razlog, naveden v utemeljitev tožbe na prvi stopnji, napačno uporabilo pravo, ker je izhajalo iz tega, da Komisiji diskrecijske pravice ni treba pravilno izvajati in ker ni izvedlo celovitega sodnega nadzora nad izvajanjem diskrecijske pravice Komisije pri ugotavljanju odgovornosti družbe Dow Chemical za ravnanja njenih hčerinskih družb. Splošno sodišče naj bi zgolj razsodilo, da je Komisija pravilno pripisala odgovornost družbi Dow Chemical, ne da bi preučilo, ali in kako je Komisija izvajala svojo diskrecijsko pravico.

35 Družba Dow pojasnjuje, da je v tožbi na prvi stopnji zatrdila, da Komisija ni pretehtala trditev v zvezi z odgovornostjo družbe Dow Chemical, in da sporna odločba s tega vidika ni utemeljena. Po mnenju družbe Dow mora Komisija pri sprejetju odločitve na podlagi diskrecijske pravice upoštevati vse upoštevne pravne in dejanske okoliščine in zlasti obveznost obrazložitve. Komisija pa naj bi se v točki 362 obrazložitve sporne odločbe zgolj sklicevala na zatrjevano splošno politiko, po kateri se odgovornost za zadevno kršitev, pri kateri je sodelovalo podjetje, pripiše matični družbi, in argumente družbe Dow zavrnila, češ da so „izredno politični“.

36 Glede na to, da ji odločitve o tem, kdo bo naslovnik odločbe, ni treba izrecno pojasniti, Komisija po mnenju družbe Dow ni upoštevala, da je z naslovitvijo odločbe na družbo Dow Chemical to družbo izpostavila nevarnosti neupravičene sprožitve postopka glede odškodninske odgovornosti v Združenih državah Amerike, kar ob upoštevanju statusa prosilca za ugodno obravnavo družbe Dow Chemical ni bilo v skladu s politiko Komisije glede ugodne obravnave, ker je to ravnanje učinkovalo tako, da je družbe odvračalo od tega, da bi zaprosile za upravičenost do programa prizanesljivosti. Vsekakor naj Komisija v sporni odločbi ne bi pojasnila, zakaj teh dejavnikov ni upoštevala.

37 Družba Dow poudarja, da Komisije ne omejuje splošna politika, kakršna je tista, navedena v točki 362 obrazložitve izpodbijane odločbe, in da obstajajo številne odločbe, v katerih Komisija ni pripisala odgovornosti matični družbi, ki je imela v stoodstotni lasti kapital hčerinske družbe, ki je storila kršitev.

38 Po mnenju družbe Dow naj bi Splošno sodišče v točki 76 izpodbijane sodbe tako napačno razsodilo, da „zakonitosti [sporne] odločbe ni mogoče izpodbiti s tem, da bi družbi Dow Chemical kot naslovnici te odločbe neupravičeno nastala škoda, ker je Komisija […] odgovornost za zadevno kršitev lahko pripisala družbi Dow Chemical“. Če bi Splošno sodišče v točki 75 razsodilo, da je Komisija upravičena, da sporno odločbo naslovi na družbo Dow Chemical, ker „[naj bi bil] pripis odgovornosti za kršitev matični družbi možnost, ki je prepuščena presoji Komisije“, ne bi preverilo, ali je ta dejansko izvajala svojo diskrecijsko pravico, če pa jo je, ali je to opravila brez napačne uporabe prava ali očitne napake pri presoji.

39 Družba Dow trdi, da dejansko ne obstaja splošna politika, v skladu s katero bi se odgovornost pripisala matični družbi, in da njena bojazen, da bi bila izpostavljena nevarnosti neupravičene sprožitve postopka glede odškodninske odgovornosti v Združenih državah Amerike, ni „izredno politična“. Točke obrazložitve sporne odločbe, na katere napotuje Splošno sodišče v točki 79 izpodbijane sodbe, po mnenju družbe Dow ne obravnavajo razlogov, zaradi katerih je Komisija družbo Dow Chemical štela za odgovorno za kršitveno ravnanje njenih hčerinskih družb. Splošno sodišče naj bi s tem, da ni preučilo in presodilo neobstoja obrazložitve sporne odločbe, napačno uporabilo pravo.

40 Družba Dow je na obravnavi predložila dokument z nekaj pravnimi informacijami o dobrem izvajanju diskrecijske pravice s strani nacionalnih organov v nemškem, španskem, italijanskem in avstrijskem pravu.

41 Po mnenju Komisije ta pritožbeni razlog ni utemeljen. Meni, da je Splošno sodišče celovito izvajalo sodni nadzor. V skladu z ustaljeno sodno prakso naj Splošno sodišče ne bi bilo dolžno podati natančne obrazložitve, ki bi izčrpno in enemu za drugim sledila vsem razlogovanjem strank v sporu. Podjetje, ki krši pravila Pogodbe DEU glede konkurence, nima po mnenju Komisije nikakršne pravice od nje zahtevati, da mora pri tem, ko mu pripiše odgovornost za njegovo kršitev, podati razloge za in proti. Poleg tega naj bi bila nevarnost izpostavljenosti kršitelja civilni tožbi na splošno zaželena posledica, saj je ta ravnal nezakonito.

42 Poleg tega Komisija Sodišču predlaga, naj dokumenta, ki ga je predložila družba Dow in ki se nanaša na druga nacionalna prava glede izvajanja diskrecijske pravice, zaradi prepozne predložitve tega dokumenta ne upošteva.

Presoja Sodišča

43 Najprej je treba ugotoviti, da v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 PDEU] in [102 PDEU] (UL 2003, L 1, str. 1) Komisija „lahko“ podjetjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti krši določbe člena 101 PDEU.

44 Iz besedila te določbe na eni strani izhaja, da ima Komisija diskrecijsko pravico pri izbiri, ali naj podjetju, ki je storilo tako kršitev, globo naloži, in na drugi strani, da možne omejitve odločanja na podlagi diskrecijske pravice, dodeljene Komisiji v zvezi s tem, ureja le pravo Unije, saj člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 ne vsebuje nikakršnega napotila na pravo držav članic.

45 Zato je treba v obravnavanem primeru ugotoviti, da je povzetek sodne prakse nacionalnih sodišč, ponazorjen v dokumentu, ki ga je družba Dow na obravnavi predložila Sodišču, očitno neupošteven, ne da bi bilo treba odločiti o tem, ali je družba Dow ta dokument predložila prepozno.

46 Glede omejitev diskrecijske pravice Komisije v konkurenčnem pravu mora v skladu s pravom Unije ta institucija na podlagi člena 105(1) PDEU zagotoviti spoštovanje načel, določenih zlasti s členom 101 PDEU, kot je Komisija pravilno zatrdila na obravnavi.

47 Ni pa sporno, da na podlagi člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 med ta načela spada naložitev glob podjetjem, ki so sklenila protikonkurenčni sporazum, tako da mora Komisija, kadar se izjemoma odloči, da globe podjetju ne bo naložila, čeprav je to storilo kršitev pravil Evropske unije o konkurenci, to odločitev utemeljiti z objektivnimi razlogi, ki lahko upravičijo tako odstopanje od načel iz člena 101 PDEU. Ta razlog je objektiven zlasti, kadar Komisija v konkretnem primeru ne more pravno zadostno dokazati, da je matična družba izvajala odločilen vpliv na svojo hčerinsko družbo, ki je bila neposredno vpletena v kršitev, to dokazovanje pa je v skladu z ustaljeno sodno prakso sicer bistveno lažje, če ima matična družba v lasti ves kapital svoje hčerinske družbe (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 10. septembra 2009 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, C-97/08 P, ZOdl., str. I-8237, točka 60 in navedena sodna praksa).

48 V zvezi s tem je treba namreč opozoriti, da na eni strani v skladu z ustaljeno sodno prakso možnost naložitve globe matični družbi hčerinske družbe, ki je neposredno sodelovala pri kršitvi konkurenčnega prava Unije, predpostavlja, da ta hčerinska družba o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe, zlasti glede gospodarskih, organizacijskih in pravnih povezav, ki povezujejo pravni enoti, in da je, na drugi strani, tako zato, ker sta v takšnem primeru matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu sodne prakse (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točki 58 in 59 in navedena sodna praksa).

49 Ker matična družba in njena hčerinska družba v primeru, navedenem v prejšnji točki, tvorita eno samo podjetje, je obveznost Komisije na podlagi člena 105(1) PDEU, da pri odločanju, ali naj globo naloži, zagotovi uporabo načel, določenih zlasti v členu 101 PDEU, enaka, naj gre za zadevno matično družbo ali njeno hčerinsko družbo. Kot je Sodišče namreč že razsodilo, ne obstaja „prioriteta“, da Komisija globo naloži eni ali drugi izmed teh družb (glej po analogiji sodbo z dne 24. septembra 2009 v združenih zadevah Erste Group Bank in drugi proti Komisiji, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P in C-137/07 P, ZOdl., str. I-8681, točki 81 in 82).

50 Poleg tega je eno od načel, navedenih v točki 46 te sodbe, tudi to, da se mora Komisija, kadar za omejevalni sporazum sprejme posebno metodo za določitev odgovornosti matičnih družb za kršitve njihovih hčerinskih družb, razen v posebnih okoliščinah, opreti na enaka merila glede vseh teh matičnih družb (glej v tem smislu sodbo z dne 19. julija 2012 v združenih zadevah Alliance One International in Standard Commercial Tobacco proti Komisiji in Komisija proti Alliance One International in drugim, C-628/10 P in C-14/11 P, točki 57 in 59).

51 Zato naj bi se Komisija v obravnavanem primeru lahko le ob prisotnosti objektivnih razlogov, ki lahko upravičijo odstopanje od načel člena 101 PDEU, odločila, da tudi družbi Dow Chemical globe ne naloži, in le, če taka odločitev ne bi pripeljala do ugodnejšega obravnavanja družbe Dow Chemical v primerjavi z drugimi matičnimi družbami, vpletenimi v zadevno kršitev. V obravnavanem primeru pa je treba ugotoviti, da ti pogoji po mnenju Komisije niso bili izpolnjeni.

52 Prvič, zgolj to, da za družbo Dow Chemical obstaja nevarnost sprožitve postopka glede odškodninske odgovornosti v Združenih državah Amerike, seveda namreč ne more upravičiti, da Komisija tej družbi ne bi naložila globe. Na eni strani obstaja enaka nevarnost izpostavljenosti odškodninskim tožbam tudi za hčerinske družbe družbe Dow Chemical in za vse družbe, na katere je naslovljena sporna odločba. Ta nevarnost je vsebinsko povezana le s tem, da je bila družba Dow Chemical vpletena v protikonkurenčno ravnanje, ne pa s tem, da je Komisija to ravnanje formalno ugotovila.

53 Na drugi strani v zvezi s tem očitno ni upoštevna trditev, da bi za družbo Dow Chemical ta postopek odškodninske odgovornosti lahko potekal v Združenih državah Amerike, ker ima družba Dow Chemical tam sedež.

54 Drugič, iz sporne odločbe je razvidno, da je Komisija odgovornost pripisala vsem matičnim in krovnim družbam skupin, vpletenih v zadevno kršitev, ker so imele v stoodstotni ali skoraj stoodstotni lasti kapital svojih hčerinskih družb, ne da bi preverila, ali naslovitev sporne odločbe na te družbe prinaša gospodarsko škodo, ki je večja od škode zaradi samega plačila naložene globe. Zato Komisija te domnevne škode ni mogla upoštevati samo za družbo Dow Chemical, ne da bi pri tem kršila načelo enakega obravnavanja.

55 Iz tega je mogoče sklepati, da je Splošno sodišče v točki 76 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da je Komisija odgovornost za zadevno kršitev družbi Dow Chemical pripisala upravičeno.

56 Nazadnje, glede očitanega neobstoja obrazložitve izpodbijane sodbe v zvezi s tem je treba opozoriti, da Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso Splošnemu sodišču ne nalaga, da zagotovi razlago, ki bi izčrpno in posamično sledila ugotovitvam, ki jih navajajo stranke v sporu; obrazložitev Splošnega sodišča je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznanijo z razlogi, iz katerih Splošno sodišče ni sprejelo njihovih argumentov, Sodišču pa omogoča, da razpolaga z dovolj elementi za izvajanje nadzora (glej zlasti sklep z dne 13. decembra 2012 v zadevi Alliance One International proti Komisiji, C-593/11 P, točka 28 in navedena sodna praksa).

57 V obravnavanem primeru pa je Splošno sodišče v točkah od 74 do 80 izpodbijane sodbe preučilo vprašanja, ki se nanašajo na domnevno napako pri izvajanju diskrecijske pravice Komisije in na neobstoj obrazložitve v tem okviru. Glede vsebine tega pritožbenega razloga je Splošno sodišče v točki 76 te sodbe izrecno razsodilo, da „zakonitosti izpodbijane odločbe ni mogoče izpodbiti s tem, da bi družbi Dow Chemical kot naslovnici te odločbe neupravičeno nastala škoda“. Glede zahteve po obrazložitvi, h kateri je zavezana Komisija, se je Splošno sodišče v točki 79 izpodbijane sodbe sklicevalo na točke od 333 do 338 in od 340 do 364 obrazložitve sporne odločbe in ugotovilo, da je Komisija jasno opredelila elemente presoje, ki so ji omogočili, da je odgovornost pripisala družbi Dow Chemical.

58 Čeprav se ta obrazložitev izpodbijane sodbe zdi jedrnata v delu, ki se nanaša na to, ali Komisija glede na morebitno nevarnost sprožitve postopka glede odškodninske odgovornosti v Združenih državah Amerike za družbo Dow Chemical tej družbi v sporni odločbi ne bi smela pripisati odgovornosti, pa ostaja dejstvo, da je ta obrazložitev družbi omogočala razumevanje, da je imelo Splošno sodišče enako mnenje kot Komisija, izraženo zlasti v točki 362 obrazložitve sporne odločbe, v skladu s katero ta „izredno političen“ argument ne more izpodbijati zakonitosti sporne odločbe v zvezi s tem.

59 Ob upoštevanju teh elementov v izpodbijani sodbi ni bilo napačno uporabljeno pravo, sodba v tem okviru ni neobrazložena in prav tako ni bil kršen člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, na kar se je družba Dow sklicevala na obravnavi.

60 Ker noben od argumentov, ki jih je družba Dow navedla v podkrepitev prvega pritožbenega razloga, ni utemeljen, je treba ta pritožbeni razlog zavrniti.

Drugi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava glede različnega obravnavanja osnovnih zneskov globe

Trditve strank

61 Družba Dow v podkrepitev drugega pritožbenega razloga trdi, da je Komisija različno obravnavala osnovne zneske glob, z utemeljitvijo v točki 466 obrazložitve sporne odločbe, da bi bilo treba „upoštevati specifične teže vsakega podjetja in torej dejanskega vpliva njegovega prepovedanega ravnanja na konkurenco“, pri čemer v točki 462 obrazložitve te odločbe hkrati priznava, da dejanskega vpliva na trg Evropskega gospodarskega prostora (EGP) ni mogoče izmeriti in da Komisija „pri določitvi glob v obravnavanem primeru vpliva na trg ne bo upoštevala“, kar naj bi bilo protislovno.

62 Poleg tega naj Komisija ne bi dokazala dejanskega vpliva omejevalnega sporazuma na trg, čeprav ga je mogoče izmeriti. Po mnenju družbe Dow Komisija ni niti ocenila možnosti tega vpliva niti dokazala izvajanje zadevne kršitve. Komisija naj bi tudi kršila pravico družbe Dow do izjave s tem, da ji ni dala priložnosti, da sporoči svoje mnenje o načinu, na katerega je Komisija nameravala upoštevati dejanski vpliv nezakonitega ravnanja vsakega podjetja na konkurenco.

63 Družba Dow še trdi, da je Splošno sodišče te trditve zavrnilo in pri tem v točki 124 izpodbijane sodbe razsodilo, da „lahko Komisija, tudi če ni podan konkreten in izmerljiv vpliv kršitve, v skladu s točko 1 A, tretji, četrti in šesti odstavek, Smernic […] odloči, da bo zadevna podjetja različno obravnavala“. Če pa konkretnega vpliva na trg ni, po mnenju družbe Dow ni mogoč nikakršen dejanski vpliv na konkurenco, zato ga Komisija tudi ne more upoštevati za utemeljitev razlik pri določitvi osnovnega zneska glob. V tem pogledu naj bi Komisija s tem, da je umaknila prvo obvestilo in da je nato izdala drugo obvestilo, ki naj ne bi obravnavalo niti konkretnega vpliva na trg niti dejanskega vpliva na konkurenco, prav tako kršila pravico družbe Dow do izjave.

64 Zato po mnenju družbe Dow osnovni znesek, določen za tožeče stranke, ne bi smel preseči tistega, ki je bil določen za druga zadevna podjetja, in ga je treba torej znižati na 5,5 milijona EUR, kar pomeni, da globa znaša 8 662 500 EUR za Dow Chemical, 8 085 000 EUR za Dow Deutschland ter 6 352 000 EUR za Dow Deutschland Anlagengesellschaft in Dow Europe.

65 Po mnenju Komisije je Splošno sodišče v točkah 127 in 128 izpodbijane sodbe pravilno odločilo, da družbe Dow ni potrebno zaslišati glede konkretnega vpliva kršitve in da pravica družbe Dow, da sporoči svoje mnenje o tem vprašanju, ni bila kršena. Komisija meni, da je v točki 462 obrazložitve sporne odločbe dokazala izvajanje omejevalnega sporazuma, čeprav to izvajanje pri določitvi višine globe ni bilo upoštevano. Poleg tega Komisija meni, da je s tem, ko je v drugem obvestilu izrecno navedla, da bo preučila, ali je treba zadevnim podjetjem naložiti globe, in s tem, da je podala glavne dejanske in pravne elemente, zaradi katerih je lahko naložena globa, izpolnila svojo obveznost spoštovanja pravice podjetij do izjave.

66 Nazadnje, v zvezi s konkretnim vplivom omejevalnega sporazuma naj bi bilo iz točke 465 obrazložitve sporne odločbe razvidno, da različno obravnavanje temelji na „gospodarski zmožnosti“ povzročitve škode za konkurenco in da naj zato ne bi bilo treba izmeriti konkretnega vpliva kršitve na trg. Ta pristop naj bi bil v skladu s Smernicami in sodno prakso Sodišča ter Splošnega sodišča.

Presoja Sodišča

67 Najprej, v zvezi s trditvijo družbe Dow, češ da Komisija ni niti ocenila možnosti dejanskega vpliva kršitve na upoštevni trg niti dokazala izvajanja te kršitve, je treba ugotoviti, da ta trditev ni pravilna. Komisija je namreč v točki 462 obrazložitve sporne odločbe izrecno poudarila, da „so na EGP protikonkurenčne sporazume izvajali evropski proizvajalci in to izvajanje je dejansko imelo vpliv na trg, čeprav je njegov konkreten vpliv težko izmerljiv“. Družba Dow ne navaja nobenega dejanskega ali pravnega argumenta, ki bi lahko ovrgel to ugotovitev.

68 Ker je obstoj dejanskega vpliva – čeprav težko izmerljivega – zadevne kršitve na trg dokazan, je trditev družbe Dow, češ da „če konkreten vpliv na trg ni podan, ni mogoč nikakršen dejanski vpliv na konkurenco in zato Komisija tudi ne more upoštevati tega vpliva za utemeljitev razlik pri določitvi osnovnega zneska glob“, brezpredmetna.

69 Poleg tega je iz navedenega razvidno, da protislovja med točkama 462 in 466 obrazložitve sporne odločbe, na katero se sklicuje družba Dow, ni. Namreč, na eni strani, ta točka obrazložitve 462, v kateri Komisija pojasnjuje, da „pri določitvi glob v obravnavanem primeru vpliva na trg ne bo upoštevala“, je v točki 9.1. sporne obrazložitve, naslovljeni „Resnost [zadevne kršitve]“, in se nanaša samo na opredelitev zadevne kršitve kot „zelo resne“. Na drugi strani se navedena točka obrazložitve 466, ki je v točki 9.2. te odločbe in ki je naslovljena „Različno obravnavanje“, nanaša samo na razlikovanje v izhodiščnem znesku globe glede na dejansko gospodarsko zmožnost vsakega zadevnega podjetja, da omejuje konkurenco, kar je razlikovanje, ki lahko upravičeno temelji, kot v obravnavanem primeru, na prometu, ki ga ustvari vsako zadevno podjetje, proizvodov, ki so predmet zadevne kršitve, in sicer tudi če vpliv na trg ni izmerljiv.

70 Nazadnje, argument družbe Dow, ki se nanaša na kršitev njene pravice do izjave, ne more uspeti. V zvezi s tem je treba opozoriti na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero Komisija pod pogojem, da v uradnem obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah navede, da bo preučila, ali je treba zadevnim podjetjem naložiti globe, in da poda glavne pravne in dejanske elemente, zaradi katerih je lahko naložena globa, kot sta teža in trajanje domnevne kršitve ter dejstvo, da je kršitev storjena „naklepno ali malomarno“, izpolnjuje svojo obveznost spoštovanja pravice omenjenih podjetij, da se opredelijo. S tem jim Komisija namreč da elemente, potrebne za obrambo ne le zoper ugotovitev kršitve, ampak tudi zoper sankcioniranje kršitve z naložitvijo globe (glej zlasti sodbo z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 428 in navedena sodna praksa).

71 Poleg tega je v zvezi s tem zaradi celovitosti treba ugotoviti, da je Komisija v drugem obvestilu v točki 425 obrazložitve pojasnila, da namerava upoštevati „konkreten vpliv [kršitve] na trg, kjer se to lahko meri“. Poleg tega je Komisija v točki 430, tretja alinea, obrazložitve tega obvestila omenila, da bo v sporni odločbi upoštevala „vpliv protipravnega ravnanja posameznega podjetja na konkurenco“. Zato ni mogoče šteti, da je bila pravica družbe Dow do izjave kršena.

72 V teh okoliščinah Splošno sodišče ni storilo nikakršne napake, ko je v točki 124 izpodbijane sodbe ugotovilo, da lahko Komisija odloči, da razlikuje med zadevnimi podjetji, tudi če konkreten vpliv zadevne kršitve ni izmerljiv.

73 Glede na navedeno je treba drugi pritožbeni razlog, naveden v utemeljitev pritožbe, zavrniti kot neutemeljen.

Tretji pritožbeni razlog: Splošno sodišče naj bi napačno uporabilo pravo s tem, da je potrdilo, da lahko Komisija upošteva promet družbe Dow Chemical

Trditve strank

74 Družba Dow s tretjim pritožbenim razlogom trdi, da sporna odločba iz razlogov, navedenih v okviru prvega pritožbenega razloga njene pritožbe, ne bi smela biti naslovljena na družbo Dow Chemical in da torej ni pravilno, da je Komisija za določitev množitelja z odvračalnim učinkom upoštevala promet te družbe. Po navedbah družbe Dow je Splošno sodišče v točki 146 izpodbijane sodbe zavrnilo kot neutemeljen sedmi del tretjega tožbenega razloga družbe Dow, ki temelji na enakih argumentih kot v okviru prvega tožbenega razloga, zato ker je tudi prvi tožbeni razlog, ki se nanaša na nezakonit pripis kršitve družbi Dow Chemical, zavrnilo kot neutemeljen.

75 Ker naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je zavrnilo prvi pritožbeni razlog, naj bi prav tako napačno uporabilo pravo s tem, da je zavrnilo trditev, ki se nanaša na upoštevanje prometa družbe Dow Chemical. Družba Dow na podlagi tega trdi, da je treba globo, naloženo družbi Dow Chemical, odpraviti.

76 Po mnenju Komisije tega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti, ker prvi pritožbeni razlog, ki ga navaja družba Dow, ni utemeljen.

Presoja Sodišča

77 Tretji pritožbeni razlog, ki ga navaja družba Dow, temelji na predpostavki, da sporna odločba ne bi smela biti naslovljena na družbo Dow Chemical kot krovno družbo skupine Dow, kar je trditev, ki je predmet prvega pritožbenega razloga te pritožbe.

78 Ta predpostavka pa je, kot je razvidno iz preudarkov iz točke 43 in naslednjih te sodbe, napačna, zaradi česar je bil v točki 60 te sodbe prvi pritožbeni razlog zavrnjen kot neutemeljen. Zato je treba tudi tretji pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Četrti pritožbeni razlog: Splošno sodišče naj bi napačno uporabilo pravo s tem, da je potrdilo, da ni diskriminatorno, da je Komisija uporabila množitelj z odvračalnim učinkom

Trditve strank

79 Družba Dow s četrtim pritožbenim razlogom trdi, tako kot pred Splošnim sodiščem, da je množitelj z odvračalnim učinkom 1,75, ki se je zanjo uporabil, pretiran in diskriminatoren. Splošno sodišče naj bi temu ustrezen pritožbeni razlog zavrnilo, ker ob upoštevanju razmerja med prometom družbe Dow in družbe Bayer, množitelj, ki je bil uporabljen za globo družbe Dow, ne pomeni kršitve načela enakega obravnavanja.

80 V zvezi s primerjavo množitelja z odvračalnim učinkom, ki je bil uporabljen za družbo Dow, s tistim, ki je bil uporabljen za družbi EniChem in Shell, naj bi Splošno sodišče v točki 154 izpodbijane sodbe razsodilo, da je bil „množitelj za družbo Dow [1,75] izračunan na podlagi množitelja, ki se je uporabil za družbo Bayer [1,5], ne pa na podlagi množiteljev, ki sta bila uporabljena za družbi EniChem [2] in Shell [3]“. Družba Dow meni, da je Splošno sodišče s tem, da jo je primerjalo le z družbo Bayer, in ne tudi z družbama EniChem in Shell, napačno uporabilo pravo.

81 Po mnenju družbe Dow je očitno diskriminatorno, da se za podjetji, pri katerih je razlika v višini prometa 36 %, in sicer pri družbi Bayer, katere promet je znašal 27.383 milijard EUR, in družbi Dow, katere promet je takrat znašal 37.221 milijard EUR, uporabi enako povečanje kot za podjetji, pri katerih je razlika v višini prometa 100 %, in sicer pri družbah Dow in EniChem, pri čemer je zadnjenavedena ustvarila promet 73.738 milijard EUR.

82 Družba Dow je na obravnavi Sodišču predložila dokument z matematično formulo, ki v obravnavanem primeru omogoča izračun množitelja z odvračalnim učinkom, ki bi preprečil na eni strani vsakršno diskriminacijo med naslovniki sporne odločbe, na drugi strani pa uporabo množitelja, večjega od 3. Po tej formuli bi množitelj, ki naj bi se uporabil za družbo Dow, znašal približno 1,3.

83 Komisija ugovarja, da mora množitelj, ki se uporabi za določitev osnovnega zneska globe, le približno odražati aritmetična razmerja. V obravnavanem primeru naj bi obstajala velika razlika v velikosti podjetij, ki so bila udeležena pri zadevni kršitvi. Zato bi bilo po mnenju Komisije nerealistično in matematično nemogoče uporabiti množitelj, ki bi bil popolnoma sorazmeren z razmerji prometa vseh zadevnih podjetij.

84 Komisija trdi, da se je torej odločila, da uporabi množitelje, začenši z manjšimi podjetji, ob zagotavljanju, da je množitelj, ki se uporabi za vsako od njih, bolj ali manj sorazmeren s prometom podjetja, uvrščenega tik za njim. Kot je pravilno navedlo Splošno sodišče, je poleg tega Komisija na tej podlagi za družbo Dow celo upravičeno uporabila še višji množitelj.

85 V zvezi z dokumentom, ki ga je družba Dow predložila na obravnavi, Komisija meni, da ni dopusten, ker je bil predložen po koncu pisnega postopka.

Presoja Sodišča

86 V skladu z ustaljeno sodno prakso je na eni strani cilj množitelja z odvračalnim učinkom ter upoštevanja velikosti in skupnih virov zadevnega podjetja v tem okviru ustvarjanje vpliva na to podjetje, pri čemer sankcija ne sme biti zanemarljiva, zlasti glede na finančno zmožnost tega podjetja (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 17. junija 2010 v zadevi Lafarge proti Komisiji, C-413/08 P, ZOdl., str. I-5361, točki 104 in 105, in sklep z dne 7. februarja 2012 v zadevi Total in Elf Aquitaine proti Komisiji, C-421/11 P, točka 82). Na drugi strani je Sodišče že imelo priložnost pojasniti, da prometu ni mogoče pripisati nesorazmernega pomena (glej zgoraj navedeni sklep Total in Elf Aquitaine proti Komisiji, točka 80).

87 Pri izračunu glob, naloženih podjetjem, ki so bila udeležena v kartelu, različno obravnavanje zadevnih podjetij torej izhaja iz izvajanja pooblastil, ki jih ima Komisija v zvezi s tem. Komisija mora namreč v okviru svojega polja proste presoje individualizirati sankcijo glede na ravnanja in značilnosti teh podjetij, da lahko v vsakem primeru zagotovi polno učinkovitost pravil Unije o konkurenci (glej sodbo z dne 12. novembra 2009 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji, C-564/08 P, točka 43 in navedena sodna praksa).

88 Komisija mora na podlagi sodne prakse iz točke 86 te sodbe predvsem zagotavljati, da sankcija ne postane „zanemarljiva“ glede na zlasti finančno zmogljivost zadevnih podjetij, kar pa vseeno ne pomeni, da je treba podjetju, ki ima posebej velik promet v primerjavi z drugimi člani omejevalnega sporazuma, naložiti globo, ki je povečana zgolj glede na razmerje med njegovim prometom in prometom vseh drugih podjetij, udeleženih pri zadevnem omejevalnem sporazumu. Če bi bilo namreč tako, bi sicer lahko imele globe, naložene največjim podjetjem v omejevalnem sporazumu in povečane po taki aritmetični metodi, dovolj odvračalni učinek, vendar bi utegnile biti nesorazmerne glede na resnost konkretno storjene kršitve, zlasti če bi, kot v obravnavanem primeru, obstajala znatna razlika med prometom zadevnih podjetij (glej sodbo z dne 13. junija 2013 v zadevi Versalis proti Komisiji, C-511/11 P, točka 105).

89 V ustaljeni sodni praksi je tudi določeno, da se Splošno sodišče v okviru svoje neomejene pristojnosti z izključno in mehansko uporabo metode aritmetičnega izračuna, ki temelji zgolj na prometu zadevnih podjetij, ne more odreči svojemu pooblastilu za presojo pri določitvi zneska glob (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 121, in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji, C-283/98 P, Recueil, str. I-9855, točka 47, ter zgoraj navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 243).

90 Glede na navedeno Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je v bistvu potrdilo pristop Komisije, ki je določila množitelj z odvračalnim učinkom 1,75 za družbo Dow, 2 za družbo EniChem in 3 za družbo Shell. Namen tega pristopa je na eni strani v zagotavljanju, da globa, naložena vsakemu podjetju glede na njegove finančne zmožnosti, ni zanemarljiva, na drugi strani pa v tem, da se ne naložijo nesorazmerni množitelji z odvračalnim učinkom največjim podjetjem, ki bi jim samo na podlagi matematičnega razmerja med njihovim prometom in prometom manjših podjetij teoretično lahko bili naloženi precej višji množitelji z odvračalnim učinkom.

91 Poleg tega ni upoštevno, da naj bi bilo iz dokumenta, ki ga je družba Dow predložila na obravnavi, ne da bi bilo treba odločiti o dopustnosti tega dokumenta, razvidno, da je izračun množiteljev z odvračalnim učinkom zgolj glede na promet vsakega zadevnega podjetja, pri čemer je najvišji množitelj 3, matematično mogoč. Takšen zgolj aritmetičen izračun bi namreč Komisiji preprečil izpolnitev njene obveznosti, ki med drugim izhaja iz sodne prakse, navedene v točkah od 86 do 89 te sodbe, da naloži globe, ki za vsako podjetje niso niti zanemarljive niti nesorazmerne.

92 V teh okoliščinah tudi četrtega pritožbenega razloga, ki ga je navedla družba Dow, ni mogoče sprejeti.

93 Ker družba Dow z nobenim pritožbenim razlogom, navedenim v utemeljitev svoje pritožbe, ni uspela, jo je treba v celoti zavrniti.

Stroški

94 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da kadar pritožba ni utemeljena, o stroških odloči Sodišče. V skladu s členom 138(1) tega poslovnika, ki se za pritožbeni postopek uporablja na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker je Komisija predlagala, naj se družbi Dow naloži plačilo stroškov, in ker ta s pritožbenimi razlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Pritožba se zavrne.**

2. **Družbe Dow Chemical Company, Dow Deutschland Inc., Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH in Dow Europe GmbH nosijo svoje stroške in stroške Evropske komisije.**

Podpisi